

УДК: 37.013.73

Надія ГРИГОРОВА**СУЧАСНА ШКОЛА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНЬОМУ
ДИСКУРСІ**

Наводяться підсумки XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і доля нації» під тематичною рубрикою «Сучасна школа: тенденції розвитку і рефлексія досвіду», що відбулася в м. Харкові 19–20 травня 2017 року на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Пропонується стислий огляд основних проблем, піднятих учасниками конференції, зокрема перспектив модернізації шкільної освіти. Реформування шкільної освіти в Україні не повинно обмежуватись програмними документами, а має стати простором педагогічної та соціальної творчості. Тільки у цьому випадку можлива реалізація стратегії модернізації сучасної школи. Узагальнюється європейський досвід інноваційного розвитку шкільної освіти.

Ключові слова: школа, модернізація, освіта, творчість, реформа, європейський досвід.

У цьому році тематичною рубрикою XVIII Міжнародної науково-практичної конференції під гаслом «Освіта і доля нації» стала «Сучасна школа: тенденції розвитку і рефлексія досвіду». У цьому році, бо тема обговорення і статус української філософії освіти спонукали до цього, розширилось коло співфундаторів конференції. Окрім традиційного партнера Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди – Інституту вищої освіти НАПН України, до співзасновників приєдналось Польське товариство філософської педагогіки Імені Броніслава Ф. Трентовського (ТРФ). Конференція проводилась за підтримки міжнародного благодійного фонду «Фонд Олександра Фельдмана» як в звичайному режимі, так і використовуючи різні можливості дистанційної наукової комунікації, що значно розширило коло учасників конференції: в ній взяло участь 150 науковців, значна частина з яких – докторанти, аспіранти, магістри і студенти.

В режимі on line учасників конференції привітали ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди академік НАПН України І.Ф. Прокопенко, голова Польського товариства філософської педагогіки імені Броніслава Ф. Трентовського

професор Славомір Штобрин, депутат Верховної Ради України, доктор філософських наук О.Б. Фельдман, президент Національної академії педагогічних наук, академік НАН України В.Г. Кремень. Конференція почалась з урочистостей біля скульптурної групи, присвяченій першій вчительці, де учасників привітала перший проректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди доктор філологічних наук, професор О.А. Андрущенко.

Пленарні засідання конференції проводились у конференц-залі Галереї АВЕК, де учасники мали можливість ознайомитись з експонатами Музею релігії. Основний напрям дискусії було задано представленими заочно виступами, передусім доповіддю І. Ф. Прокопенка (режим on line) «Від нової школи до нової України», у якій було намічено декілька проблемних ліній, а саме: необхідність збереження національної складової у стратегіях реформування середньої і вищої освіти, роль освіти у духовному оновленні українського суспільства та здійсненні модернізаційного прориву в економіці України. Важливого імпульсу для подальших дискусій було задано також заочним учасником конференції акад. НАН України В.Г. Кременем, який акцентував необхідність виходити в усіх освітніх реформах з дитини як персоніфікації майбутнього, він зазначив, що поєднання смислового ланцюга «Освіта і доля нації» має сенс лише тоді, коли йдеться про урахування смисло-життєвої перспективи підростаючої генерації молодих українців. Ця ідея була розвинута також у on line-повіді О.Р. Бертельсен, наукового співробітника Колумбійського університету США, дочки відомого українського поета-шістдесятника Роберта Третьякова, під назвою «Історична пам'ять українців та її актуалізація у шкільній освіті». Ця проблемна лінія була підтримана у доповіді голови Польського товариства філософської педагогіки імені Броніслава Ф. Трентовського, професора С. Штобрини, який детально зупинився на людинотворчому потенціалі польської народної педагогіки (режим on line).

На визначені ролі громадянського суспільства та благодійних фондів у реалізації стратегії нової школи зосередився у своїй доповіді в режимі on line доктор філософських наук, депутат Верховної ради України О. Фельдман.

Евристично насиченою була доповідь доктора філософських наук професора Луганського обласного інституту післядипломної освіти (м. Северодонецьк) М.А. Журби «Фронезіс освіти у сучасних і постсучасних реаліях», де він узагальнив свій теоретичний та практичний досвід стажування у Франції та узгодив його з реаліями сучасного українського життя, у яких відбувається реформування освіти.

Низка проблем, пов'язаних з переорієнтацією сучасного педагогічного мислення, а також освітніх та виховних практик представлена в евристично насиченій доповіді доктора філософських наук, віце-пре-

зидента Українського товариства філософії освіти Л.С. Горбунової (Інститут вищої освіти НАПН України). Основна увага тут була зосереджена на аналізі ключових компетенцій в транс-європейському освітньому просторі та на обґрунтуванні доцільності їх інтеграції у шкільну освіту.

Комунікативним практикам у просторі шкільної освіти була присвячена доповідь доктора філософських наук, професора М.І. Бойченка (Національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ), який особливо увагу приділив семантикам нової школи, акцентуючи необхідність виходу за межі директивних настанов у простір творчості як педагогів, так й усього суспільства в цілому.

Необхідність впровадження філософії в шкільну освіту була провідною лінією у доповіді доктора філософських наук, професора О.Є. Гомілко (Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України), яка зупинилась на багатоманітності форм і практик філософії для дітей, покликаній формувати світоглядну культуру підростаючої генерації українців, що є запорукою духовного оновлення українського суспільства. Ці ідеї набули також розвитку у доповіді член-кореспондента НАПН України, доктора філософських наук, завідувача кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди проф. М.Д. Култаєвої, яка зупинилась на значенні шкільних культур для повноцінного формування особистості школярів, для яких школа повинна стати моделлю справедливої спільноти і забезпечити отримання першого досвіду участі у демократичних процесах.

Проблематика духовного і фізичного здоров'я у різних аспектах була представлена у доповідях доктора філософських наук, професора Н.М. Бойченко (м. Київ), доктора педагогічних наук, професора Ю.Д. Бойчука (м. Харків), кандидата спортивних наук, доцента І.І. Вржесневського (м. Київ).

Можливості актуалізації сквородинівської традиції в шкільній освіті розкриваються у виступах доктора філософських наук, професора Н.В. Радіонової (м. Харків), кандидата філософських наук, доцента В.В. Сагуйченко (м. Дніпро). В цих виступах і багатьох інших особливо акцентувалась необхідність посилення національно-патріотичного виховання в школах України.

Секційні засідання проводились 20.05. 17. на базі екопарку

О. Фельдмана, де доктор філософських наук, професор О.Є. Гомілко провела круглий стіл для молодих науковців «Філософія тварин як складова філософії для дітей», де також обговорювались проблеми гуманізації відносин між людиною і довкіллям.

Література / References:

1. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і доля нації» / «Сучасна школа: тенденції розвитку і рефлексія досвіду». 19-20 травня 2017 року. Харків, ХНПУ, 2017.

Abstracts of the XVIII International Scientific and Practical Conference «Education and the Perspectives of National Development» / «The Contemporary School: Tendencies for Development and Reflections of the Experience». May 19-20, 2017. Kharkiv, KhNPU, 2017.

Надія Григорова. Современная школа в европейском философско-образовательном дискурсе

В статье подводятся итоги XVIII Международной научно-практической конференции «Образование и судьба нации», проводимой под тематической рубрикой «Современная школа: тенденции развития и рефлексия опыта», которая состоялась 19-20 мая 2017 г. на базе Харьковского национального педагогического университета имени Г. С. Сковороды. Предлагается краткий обзор основных проблем, которые были подняты в докладах и выступлениях участников конференции и касались перспектив модернизации среднего образования. Реформирование школьного образования в Украине не следует ограничивать программными документами, оно должно стать пространством для развертывания социального и педагогического творчества. Только в этом случае возможна реализация стратегии модернизации современной школы. Обобщается европейской опыт обновления школьного образования.

Ключевые слова: школа, модернизация, образование, творчество, реформа, европейский опыт.

Nadiya Grygorova. The Modern School in the European Educational Philosophy Discourse

The article presents the results of the discussions during the XVIII International Conference “Education and the Perspectives of National Development” with the panel “The Contemporary School: Tendencies for Development and Reflections of the Experience”, which was conducted at National Pedagogical H. S. Skovoroda University in Kharkiv, Ukraine on May, 19-20, 2017. A short review of reports made by participants of the conference, which were devoted to the problem of modernization of secondary education, are provided The school education reform in Ukraine should not be restricted by the program documents, but need to create a space for pedagogical and social creativity. Only under these conditions it would be possible to realize the modernization strategy of the contemporary school. The European experience of innovative development of school education is generalized.

Key words: school, modernization, education, creativity, reform, European experience.

Григорова Надія Володимирівна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. E-mail: shepitko@hotmail.com

Grygorova Nadiya Volodymyrivna – PhD, Associated Professor of German Philology department at National pedagogical H. S. Skovoroda University Kharkiv. E-mail: shepitko@hotmail.com